

ENHET
Enheten för Samhällspolitik
HANDLÄGGARE
Fredrik Söderqvist

DATUM
2024-01-22
ERT DATUM
2024-01-31

DIARIENUMMER
20230264
ER REFERENS
U2023/02898

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

LOs yttrande över Remiss angående Ny myndighetsstruktur för finansiering av forskning och innovation SOU 2023 nr 59 och Statlig forskningsfinansiering Underlagsrapporter SOU 2023 nr 19

Utredningen föreslår en sammanslagning av fem statliga forskningsfinansierande myndigheter till tre (alternativt två) ”supermyndigheter”. Idag finansierar dessa fem myndigheter forskning för över 40 miljarder kronor årligen tillsammans.

Av särskild relevans för LO och LO-förbunden är frågan om arbetslivsforskningens finansiering och framtid inom den nya myndighetsstrukturen. Inte minst utifrån erfarenheter att mindre enheter inom större sammanslagningar ofta får mindre resurser i den nya organisationen.

De föreslagna sammanslagningarna motiveras dels av mer forskningsmyndighetsspecifika, dels av mer allmänna organisatoriska mål. Bland de forskningsspecifika målen ingår en önskan om att förbättra forskningsinfrastrukturen, till exempel genom att förenkla och standardisera ansökningar om forskningsmedel, samt att höja kvaliteten på den statligt finansierade forskningen.

Det vore givetvis positivt om ledtider och krångel kopplade till ansökningsprocesser om forskningsmedel minskar, då detta skulle frigöra mer tid åt kärnverksamhet för Sveriges forskare. Frågan är dock om denna utmaning har en enklare lösning genom att regeringen ålägger berörda myndigheter att gemensamt skapa standardiserade ansökningsprocesser.

Ambitionen att höja kvaliteten på den statsfinansierade forskningen är också lovvärd, men det är oklart hur stor påverkan de nya supermyndigheterna kan ha på kvalitetsproblem vars ursprung kanske finns i lärosätena och dess resurstilldelning. Liksom många andra anser LO att vetenskaplig spets grundas i bred forskning och fri forskning. Att forskningen blir alltmer anslagsfinansierad, och därmed mer villkorsdriven, kan ge en förklaring till

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA WWW.LO.SE
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

det minskade svenska forskningsgenomslaget. LO har svårt att se att detta bredare problem kan lösas av en uppsättning nya supermyndigheter. Lösningen finns snarare i det befintliga regeringskansliet.

Ser vi till sammanslagningarnas mer allmänt hållna mål ingår även förhoppningar om att omorganiseringen ska leda till bättre anpassningsförmåga i en föränderlig omvärld, att minska byråkratisk tungroddhet samt att förtydliga och eliminera överlappande rollfördelningar. Även om dessa mål är lovvärda är de högst generiska, och skulle kunna appliceras på i princip vilken verksamhet som helst som överväger en omorganisation.

Verkligt framgångsrika omorganisationer är dock sällsynta. Ju mer omfattande och ambitiösa mål som används för att motivera omorganisationen, desto svårare blir det att uppnå målen i själva implementeringen. De beslutsfattare som ska implementera utredningens förslag behöver vara ödmjuka och lyhörda inför de utmaningar som uppstår när arbetsorganisationer med vitt skilda traditioner, kompetensområden och forskningsområden ska samsas och jämkas inom en ny arbetsorganisation.

Ett sätt att öka sannolikheten för att nå framgång i omorganisationen är att tydligt involvera och engagera personalen och dess fackliga representanter i processen. LO avstår dock från att kommentera lämpligheten kring utredningens specifika förslag som rör arbetsorganisationen, med utgångspunkt att dessa förstås och hanteras bäst av berörda förbund och deras lokala fackliga organisationer.

Avslutningsvis innebär ofta större sammanslagningar att de minsta beståndsdelarna faller ut sämst. Det finns därmed en överhängande risk att förslaget drabbar arbetslivsforskningen särskilt negativt, vilket är LOs största farhåga med den föreslagna reformen.

Därmed anser LO att möjligheten för departement att öronmärka forskningsmedel till särskilda forskningsområden, inte minst de samhällsviktiga, måste bestå om en av de föreslagna sammanslagningarna genomförs.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Susanna Gideonsson

Fredrik Söderqvist

Handläggare